

§ 13–16

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos domstolar

13§ Den som är part eller ställföreträdare för part i ett mål eller ett ärende hos en förvaltningsrätt, tingsrätt, mark- och miljödomstol eller sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna *Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala* och *Övertorneå* har rätt att använda finska eller meänkieli under målets eller ärendets handläggning, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner. Detsamma gäller samiska hos en sådan domstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna *Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk* eller *Kiruna*, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner.

Rätten att använda finska, meänkieli respektive samiska omfattar också de domstolar dit en dom eller ett beslut i ett mål eller ärende som avses i första stycket överklagas.

14§ Rätten att använda finska, meänkieli eller samiska i mål eller ärenden hos domstolar enligt 13§ omfattar rätt att ge in handlingar och skriftlig bevisning på detta språk, rätt att få de handlingar som hör till målet eller ärendet muntligen översatta till detta språk och rätt att vid muntlig förhandling inför domstolen tala detta språk. Domstolen ska översätta handlingar och skriftlig bevisning till svenska, om det inte är uppenbart onödigt.

Även i övrigt ska domstolen sträva efter att använda minoritetsspråket i sina kontakter med parten eller dennes ställföreträdare.

I alla mål och ärenden som omfattas av rätten att använda finska, meänkieli eller samiska hos domstolar enligt 13§ har en part eller ställföreträdare för part som saknar juridiskt biträde rätt att på begäran få domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering skriftligen översatta till detta språk.

15§ Den som vill använda finska, meänkieli eller samiska under ett måls eller ett ärendes handläggning i domstol enligt 13§ ska begära detta i samband med att målet eller ärendet inleds eller första gången parten ska yttra sig i målet eller ärendet.

En begäran om att få en översättning enligt 14§ tredje stycket ska framställas inom en vecka från det att domen eller beslutet meddelats, om en sådan begäran inte har framställts tidigare under handläggningen av målet eller ärendet.

Om en begäran om att använda minoritetsspråk eller om att få en översättning framställs senare än vad som anges i första och andra styckena får den avslås. En sådan begäran får även avslås om det är uppenbart att den har ett otillbörligt syfte.

16§ Om en part eller ställföreträdare för part har rätt att använda finska, meänkieli eller samiska i rättegång, ska tolk anlitas i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 6-8 §§ och 33 kap. 9 § rättegångsbalken och 50-52 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Länsstyrelsen
Stockholm
Box 22067
104 22 STOCKHOLM
Tel: 010-223 10 00

Sametinget
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA
Tel: 0980-780 30

§ 17–18

Finska, meänkieli och samiska i förskola, viss annan pedagogisk verksamhet och äldreomsorg

17§ Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas förskola och viss annan pedagogisk verksamhet på finska, meänkieli eller samiska regleras i 8 kap. 12 b§ och 25 kap. 5 a§ skollagen (2010:800).

18§ Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6-9 §§ socialtjänstlagen (2025:400).

§ 19–21

Undantag & Uppföljning

19§ Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela föreskrifter om att en viss myndighet som lyder under regeringen ska undantas från tillämpningen av 8 §. Motsvarande gäller efter regeringens bemyndigande för region och kommun i fråga om kommunala myndigheter.

20§ Förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen. Detta uppföljningsansvar innebär ingen inskränkning

i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

21§ En myndighet med uppföljningsansvar ska dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.

§ 1–5

Allmänna bestämmelser

1§ Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen.

2§ Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalinger i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för

nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).
I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

3§ Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse

för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken.

4§ I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5§ Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

I lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket finns särskilda bestämmelser om konsultationer med det samiska folket.

5a§ Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.

5b§ Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20§.

§ 6–7 Förvaltningsområden

6§ Med förvaltningsområdet för finska avses kommunerna *Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar* och *Övertorneå*.

Med förvaltningsområdet för meänkieli avses kommunerna *Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala* och *Övertorneå*.

Med förvaltningsområdet för samiska avses kommunerna *Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen* och *Östersund*.

7§ Andra kommuner än de som anges i 6§ kan efter ansökan få ingå i förvaltningsområdet för finska, meänkieli eller samiska. Beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen.

En kommun som ingår i ett förvaltningsområde efter beslut av regeringen kan ansöka hos regeringen om utträde ur förvaltningsområdet. Regeringen får besluta om utträde endast om det finns synnerliga skäl.

Regeringen får meddela föreskrifter om anslutning till och utträde ur ett förvaltningsområde.

§ 8–12

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

8§ Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.

Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

9§ Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

10§ Enskilda har alltid rätt att använda finska, meänkieli och samiska vid sina skriftliga kontakter med *Riksdagens ombudsmän* och *Diskrimineringsombudsmannen*. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med *Justitiekanslern*, *Försäkringskassan*, *Skatteverket* och *Arbetsförmedlingen* i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

11§ Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12§ Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.